

Regeringskansliet, Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om Säkerhetsprövningar – nya regler (SOU 2024:88)

Er beteckning: Ju2024/02620

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholm län (Länsstyrelsen) tillstyrker i allt väsentligt förslagen i utredningens betänkande om nya regler för säkerhetsprövningar, men ger vissa medskick till specifika avsnitt i utredningen.

Det tidiga utredningsförslaget om ett underställningsförfarande där tillsynsmyndigheterna ska ta säkerhetsprövningsbeslut avstyrks (avsnitt 11.2.3).

7 Överväganden om säkerhetsprövningen

7.5.4 – Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att det införs en ny bestämmelse i säkerhetsskyddslagen om vilka personliga förhållanden som en grundutredning ska innehålla, men ger följande medskick.

Det är önskvärt att utredningen utvecklar punkten om samarbetsvilja, felaktig eller bristande information. Utredningen föreslår vilka personliga förhållanden som en grundutredning ska innehålla, men det kan bli svårt att avgöra hur bristande information inom andra områden ska värderas vid ett säkerhetsprövningsbeslut. Är graverande information som framkommer på annat sätt än genom den provade själv att betrakta som bristande samarbetsvilja, felaktig eller bristande information om det som framkommit har svag koppling till de frågor som ställs vid säkerhetsprövningsintervjun?

7.8.1 – Det är bra att utredningen särskilt betonar förhållandet till diskrimineringslagen. Länsstyrelsen vill belysa risken för strukturell

diskriminering av personer som har sina rötter i länder som SÄPO pekar ut som hot mot Sveriges säkerhet. Risken finns att bedömningar i säkerhetsprövningsärenden görs slentrianmässigt eller kategoriskt i stället för att vila på saklig grund baserat på de faktiska förhållandena i de enskilda fallen. Kraven på saklighet i bedömningarna behöver alltså vara tydligt, både i kommande regelverk och från de myndigheter som har i uppdrag att vägleda i tillämpningen av lagstiftningen.

9 Avstängning av statligt anställda

9.4.2 – Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att det införs en bestämmelse i lagen om offentlig anställning om att en arbetstagare får stängas av från arbetet, men ger följande medskick.

Även om Länsstyrelsen ser behovet av förändringar inom det arbetsrättsliga området så förordar Länsstyrelsen att det förtydligas att avstängning bara ska vara ett alternativ när omplacering inte är möjlig.

Omplacering är att föredra framför omedelbar avstängning eftersom åtgärden inte skapar nya säkerhetsrisker i samma utsträckning. Personer som arbetar i säkerhetskänslig verksamheten har kunskaper om både verksamheten i sig och om säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Dessa kunskaper försvinner inte bara för att man vidtar åtgärden att stänga av personen. Det som däremot försvinner är möjligheten att hålla personen under uppsikt och att göra löpande avstämningar. Att stänga av en person kan också uppfattas som en större kränkning än fallet med omplacering av den som blir föremål för åtgärden, framför allt om det görs för att utreda en misstanke. Att skapa grogrund för missnöje hos personer som redan besitter skyddsvärda kunskaper eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter är kontraproduktivt ur ett säkerhetsperspektiv och bör så långt som möjligt undvikas.

10 Överprövning av säkerhetsprövningsbeslut

10.4 – Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att det ska finnas möjlighet till överprövning av säkerhetsprövningsbeslut, men ger följande medskick.

Möjligheten att överklaga säkerhetsprövningsbeslut är viktigt och fortsatt utredning om de närmare formerna för överprövning bör

göras skyndsamt. Möjligheten till överprövning innebär också ökad rättssäkerhet, vilket är fördelaktigt.

Överprövning minskar risken att kvalificerad arbetskraft stängs ute från delar av arbetsmarknaden på felaktiga grunder. Stockholm län är beroende av en rad nyckelkompetenser för att upprätthålla ett konkurrenskraftigt näringsliv och för att klara en rad olika infrastruktursatsningar. Många nyckelkompetenser är placerade i säkerhetsklass och godkänt säkerhetsprövningsbeslut är en förutsättning för att personer ska kunna verka i sina respektive professioner.

11 En ny myndighet för överprövning av säkerhetsprövningsbeslut

11.2.3 – Länsstyrelsen avstyrker förslaget om ett underställningsförfarande där tillsynsmyndigheterna ska ta säkerhetsprövningsbeslut. I stället förordar Länsstyrelsen, såsom utredningen föreslår, inrättandet av en nämnd som får i uppdrag att överpröva säkerhetsprövningsbeslut.

Länsstyrelsen ser fördelar med fortsatt utredning angående reformering av hela det svenska systemet för säkerhetsprövning, såsom utredningen föreslår. Länsstyrelsen har noterat att det nuvarande säkerhetsprövningssystemet innebär en stor administrativ börda och det krävs hög kompetens inom området personalsäkerhet hos alla verksamhetsutövare som bedriver säkerhetskänslig verksamhet. Länsstyrelsen har som tillsynsmyndighet observerat stora brister i säkerhetsprövningsprocessen. Dessa brister kräver stora resurser att åtgärda för att det ska finnas förutsättningar att uppfylla intentionen med dagens säkerhetsskyddslagstiftning. Bristerna som finns i dagsläget kan innebära risker för Sveriges säkerhet och den resurstillsättning som är nödvändig för att åtgärda bristerna kan komma att påverka Sveriges konkurrenskraft negativt.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tillförordnad länsöverdirektör Helena Remnerud med säkerhets- och säkerhetsskyddsstrateg Emil Jorpes som föredragande. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Mikael Jeppson, Helene Munkner, Håkan Larsson och Anna Conzen samt tillförordnad chefsjurist Shiva Norvad medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför
namnunderskrift.